

**GELENEKSEL TÜRÖ EL SANATLARINI
ULUSLARARASI VE ULUSAL BOYUTTA
İNTERNET PORTALI ARACILIĐI İLE TANITMA,
SERĐİLEME VE PAZARLAMA**

Eli belinde

Kadın, üreme, doğurganlık

PROJE ÖZETİ

Binlerce yıllık Anadolu kültürünün hazinesi olan el sanatları; gelecek kuşaklara, korunup kollanarak ve fonksiyonel biçimde geliştirilerek devredilebilir. Geçmişte yapılan ve örnek olarak müzelerde sergilenen el sanatları görsel ve sanatsal bir değer taşıyabilir. Oysa amaç; el sanatlarını unutmamak, kuşaktan kuşağa geçmesini sağlamak, işlevsel ve otantik ürünler elde ederek bunları iç ve dış pazarlarda sergileyerek; bir yandan ekonomiye fayda sağlarken bir yandan da Anadolu kültürünü ulusal ve uluslararası planda tanıtmaktır.

Sevgi & Birlik
Sevgi, birlik, eşlilik.

UYGULAMA ALANI

Türkiye, Avrupa, Amerika, Asya, Avustralya

Bereket
Doğurganlık, bereket

GEREKÇE

- ❖ Geleneksel el sanatlarımızın genel endüstri bilinci içinde az değerlendirilmesi ve yörelerimizin bu potansiyele sahip olması,
- ❖ El sanatlarımızın ulusal ve uluslararası planda tanıtım, sergi ve pazarlamasının yeterince yapılamaması,
- ❖ Tarıma dayalı istihdamın yoğun olması,
- ❖ Alternatif iş olanaklarının yeteri kadar yaratılmamış olması,
- ❖ Kişisel gelirin düşük olması,
- ❖ İhracatın, dolayısı ile döviz gelirlerinin az olması,
- ❖ Boş zaman işgücünün yeterince değerlendirilmemesi,
- ❖ Geleneksel el sanatlarına yönelik, dış ve iç tüketimin arttırılmaması,
- ❖ Milli gelirin arttırılmaması,
- ❖ Gizli ve gerçek işsizliğin önlenememesi,
- ❖ Kırsal kesimlerden şehire göçün olması,
- ❖ İşsizliğin yarattığı gerginlikler,
- ❖ Yaşam koşullarının yükseltilmesi ve aile bütünlüğünün sağlanamaması,
- ❖ Kültürel mirasların yok olmasıdır.

Süreklilik

*Boy ve ailenin devam ve
sürekliliği*

AMAÇ

❖ Ülke ekonomisinin, kültürel değerlerin gelişmesinde büyük payı olan geleneksel el sanatları sektörünün tanıtım, sergileme ve pazarlama ihtiyacının giderilmesine katkıda bulunmak, yöre yaşayanlarına, bölgelerinin el sanatları potansiyeline göre biçimlenen iş olanaklarına cevap verebilecek tanıtım, sergileme, pazarlama, ham madde hizmetleri sunarak istihdam ve kalkınmalarını sağlamak ve kültürel miraslarımıza sahip çıkmaktır.

Hayat Ağacı

Sonsuz yaşam, gökşel din

PROJE YARARLANICILARI VEYA HEDEF GRUP

❖ Tüm Türkiye'de geleneksel el sanatları yapımı ile hayatını kazanan küçük esnaf ve zanaatkarlar projenin hedef grubunu oluşturmaktadır. Bu faaliyetler neticesinde dolaylı olarak projeden, gençler, aileleri, gençleri istihdam eden el sanatları işletmeleri, el sanatları için ham madde sağlayan esnaf; döviz girdisi, kültürel miraslarımızın tanıtımı ve devamlılığı ile Türkiye faydalanacaktır.

Su Yolu
*Hayatın en önemli
gereksinimi ve olayların
doğal akışı*

YÖNTEM

❖ Şimdiye kadar yapılan geleneksel el sanatları çalışmaları, bölgelere ve illere göre değerlendirilecek, ihtiyaç duyulması halinde saptanan bölgelerdeki el sanatları yeniden değerlendirilmeye alınıp sınıflandırılması yapılacaktır. Yapılan sınıflandırma ve katolog çalışması, interaktif biçimde 5 dilde hazırlanan ulusal ve uluslararası internet portalına aktarılacaktır (Hedef Pazar olarak; Avrupa, Amerika, Asya, Avustralya pazarları alınmıştır). Tanıtılması, sergilenmesi ve pazarlanması gerçekleştirilecek el sanatlarımızı üreten zanaatkarlar ile pazarlama ve bilgi ağı kurulacaktır. Sergilenen el sanatlarının yurt içi ve yurt dışı satışı için gerekli organizasyon ağı kurulacaktır. Elde edilen gelirin bir kısmı yok olmak üzere olan veya yok olan el sanatlarını canlandırmak üzere kullanılarak yeni pazarlar oluşturulacaktır.

Kuş

Mutluluk, özlem, haberci

HEDEFLER

- ❖ Geleneksel el sanatları ustalarına gelir sağlamak.
- ❖ Döviz geliri sağlamak.
- ❖ Boş zaman işgücünün değerlendirilmesi.
- ❖ İç tüketimin arttırılması.
- ❖ Milli gelirin arttırılması.
- ❖ Gizli ve gerçek işsizliğin önlenmesine katkıda bulunmak.
- ❖ Kırsal kesimlerden şehire göçün önlenmesi.
- ❖ İşsizliğin yarattığı gerginliğin önlenmesi.
- ❖ Sosyal dengenin sağlanması.
- ❖ Yaşam koşullarının yükseltilmesi ve aile bütünlüğünün sağlanması.
- ❖ Kültürümüzün hazinesi olan el sanatlarımızı, gelecek nesillere ata yadigarı olarak koruyup, geliştirilerek devretmek.

Nazarlık
Kötü niyet ve düşüncelere
karşı önlem

FAALİYETLER

- ❖ Projenin tanıtımıyla ilgili, yörelerdeki kamu ve özel kurum ve kuruluş temsilcilerine yönelik bilgilendirme seminerleri;
- ❖ Geleneksel el sanatları ile şimdiye kadar yapılmış çalışmaların değerlendirilmesi.
- ❖ Gerekli görülen yöre ve yöreye özgü el sanatları ile ilgili yeni araştırma çalışmalarının yapılması.
- ❖ Elde edilen bilgilerin sınıflandırılması.
- ❖ Sınıflanan bilgilerin uygun hedef pazarlara göre tasniflerinin yapılması.
- ❖ 5 dilde interaktif, hergün güncellenen internet portalına bilgilerin aktarılması.
- ❖ El sanatları ve el sanatları ürünlerimizin 5 dilde tanıtımlarının, özelliklerinin internet portalına aktarılması.
- ❖ Fiyatlandırılması.
- ❖ Satılması belirlenen el sanatlarımız için el sanatı ustalarımız ile anlaşma ve dağıtım ağlarının tespit edilmesi.
- ❖ Adalet bakanlığı nezdinde yürütülen mahkumların yaptığı el sanatı çalışmaları, kooperatiflerin yaptığı el sanatı çalışmaları, vakıf ve derneklerin yaptığı el sanatları çalışmalarının değerlendirilerek, portalda tanıtım ve satışa açılması.
- ❖ Ulusal ve uluslar arası reklamlar, tanıtım çalışmaları, workshoplar verilerek portalın tanıtım çalışmalarının gerçekleştirilmesi.

Koç Boyuzu
Güç, erkeklik, yiğitlik
kahramanlık

RİSKLER VE GÜÇLÜKLER

- ❖ Geleneksel el sanatlarımızın kaybolmaya başlaması.
- ❖ El sanatlarımızın çok dağınık ve bir birinden kopuk bir yerleşim göstermesi.
- ❖ Geleneksel desen ve modellerimizin yok olmaya başlaması ve artık kullanılmaması.
- ❖ El sanatı ustalarının yanında çalışacak, yetiştirecek iş gücü bulmada güçlüklerle karşılaşması.
- ❖ Makineşmenin el sanatlı kavramını yok etmesi.

Çeyiz
*Evlilik çağındaki genç
kızların yaşama
hazırlanması*

EL SANATLARI

El sanatları, kültürümüzün en canlı delili ve nesiller boyu günümüze ulaşan paha biçilmez bir hazinedir.

El sanatlarının çok büyük bir bölümünün yöresel karakter taşıdığı bilinmektedir. Bu yöresel karakterin başlıca sebebi, kullanılan ham maddenin bu bölgeye has olması ve bulunduğu bölgelerden elde edilebilmesidir. Bunlardan çinicilik ve porselen; İznik, Kütahya ve yakın çevresinde, lületaşının Eskişehir'de, oniks taşının Kırşehir'de, Oltu taşının Erzurum'da, bakır işçiliğinin Gaziantep ve Maraş'ta, oyma işinin yine Maraş'ta, dokumacılığın Bursa ve Denizli'de, ipekçiliğın Bursa'da yerleşmiş olduğu belirtilebilir.

Yöreye has olan el sanatları, başlangıçta herkesin kendi ihtiyacını karşılamak için yaptığı bir uğraşdı. Daha sonra ticari nitelik kazanmış ve babadan oğula, anadan kıza geçerek bir meslek dalı haline gelmiştir. Ancak, buldukları dar çevreden kurtulup yurt düzeyine yayılamaması, dolayısıyla ekonomik açıdan fayda sağlayamaması, bu meslek erbabını maddi sıkıntıya sokmuş ve neticede bir kısmı mesleği terk ederek başka işlere atılmışlardır.

Büyük şehirlerdeki iş imkanlarının fazlalığı köyden şehire göçü başlatmış ve bu sanat dallarında çalışanların şehre göç etmesi sonucunda, el sanatları ile uğraşanların sayılarını daha da azalmıştır.

Bunun yanında, el emeği ve göz nuru ile uzun zamanda meydana getirilen ürünlerin beklenen ekonomik değerini bulmaması ve alıcısız kalması sonucunda bu sanat faaliyetleri giderek azalmış ve yaşlanan ustaların yanında çırak yetişmemesi sonucunda yok olmaya yüz tutmuş ve hatta bir kısmı yok olmuştur.

El sanatlarının ekonomik faydaları

❖ **Kişisel gelir:** Gizli ve açık işsizlik oranının çok yüksek olduğu ülkemizde, asıl veya ek gelir kaynağı sağlamada el sanatlarının etkili bir çözüm olduğu görülmektedir. Bu yolla yöresel anlamda hammadde kaynakları harekete geçirilerek artı değer kazandırılacak; hem de bazı atıl kaynaklar değerlendirilmek sureti ile milli ekonomiye katkı sağlanacaktır.

❖ **Döviz geliri:** Bugün yurtdışında geniş ölçüde ilgi gösterilen ve aranan meta haline gelen el sanatları ürünleri, Türkiye için döviz kaynağı durumundadır. Ancak yeterli tanıtım, pazarlama, tedarik gibi unsurlar bir arada yerine getirilemediği için ihracatı sınırlı ölçekte kalmıştır.

❖ **Boş zaman işgücünün değerlendirilmesi:** Tarıma elverişsiz veya az elverişli bölgeler ile geri kalmış yörelerde yerleşik halkın büyük bir zaman boşluğu olduğu ve işsizlik oranının yüksek olduğu bilinmektedir. Bu

yörelerde yaşayan veya kaybolmak üzere olan el sanatları geliştirilerek ek ve yeni istihdam alanları açılacaktır.

❖ **İç tüketimin artırılması:** Geleneksel el sanatlarına olan ilginin artırılması, bu yönde olan dış pazar taleplerini iç pazara döndürerek artı bir girdiye sebep olacaktır.

❖ **Milli gelirin artırılması:** Küçük sanatkarların mamülleri ile el sanatları ürünlerinin satışından elde edilen gelirin sanayi geliri içindeki yeri küçümsenmeyecek bir durumdadır. El sanatlarının gelişmesi halinde, milli gelir içindeki bu pay daha da büyüyerek katkı sağlayacaktır.

Sosyal faydalar

❖ **Gizli ve gerçek işsizliğin önlenmesine katkıda bulunmak:** El sanatları çalışmalarını sistemli bir şekilde organize edilerek, satışı yapıldığı takdirde; işsizlik oranının azalmasına katkıda bulunacaktır.

❖ **Kırsal kesimlerden şehire göçün önlenmesi;** Ekonomik, politik ve sosyal nedenlerden dolayı köyden şehire göç eden insanlarımız, senenin bir bölümünde çalışıp tekrar köylerine dönmekte bir kısmı da devamlı olarak şehre yerleşmektedir. Diğer yandan; kentlerdeki işsiz insanlar çeşitli sosyal problemlerin ve olumsuzlukların nedeni durumundadır. Genellikle ekonomik nedenlerden kaynaklanan köyden şehre göç olgusu, köy halkının geçimini sağlayacak bir iş sahasının açılmaması; özellikle o yöreye uygun el sanatları uğraşının yerleştirilmesiyle engellenebilecektir.

❖ **İşsizliğin yarattığı sosyal gerginliğin önlenmesi:** İşsizlik oranının yüksek olduğu bir toplumda sürekli olarak gerginlik ve sorunlar yaşanacaktır. El sanatlarına eğilen, karşılığında da iyi bir gelir elde eden bireyler hem maddi hem de manevi olarak tatmin olacaktır.

❖ **Sosyal dengenin sağlanması:** Ülke içinde dengeyi sağlayan sınıfın orta sınıf olduğu göz önüne alınırsa. Söz konusu dengenin bozulması halinde, orta sınıfın çözülmesi ve fakir grupların çoğalması çeşitli problemler oluşturur. Ancak, özellikle yöre gençlerini el sanatlarına yöneltmek, el emeğinin karşılığını bularak toplumun refah seviyesinin yükselmesi suretiyle sosyal dengenin sağlanmasına proje ölçeğinde yol açacaktır.

❖ **Yaşam koşullarının yükseltilmesi ve aile bütünlüğünün sağlanması:** El sanatlarının benimsenip yaygınlaştırılması, topluma kazanç sağlayıp, alim gücünü yükselterek rahat yaşama koşulları sağlar. Bu suretle göçler neticesinde meydana gelen aile bütünlüklerinin çözülmesi konusunda da önleyici bir faktör teşkil eder.